

Sigdal kommune

post@sigdal.kommune.no

Drammen, 17. desember 2020

Dette brevet sendes på vegne av DNT Drammen og Omegn, Kongsberg og Omegns Turistforening, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Vestmarka krets av Norges speiderforbund, Naturvernforbundet i Buskerud, NOF avd. Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening.

Via ferrata på Andersnatten

Uttalelse Forum for Natur og Friluftsliv Buskerud

Hvordan kan Sigdal Aktiv sikre fjellveggen på Andersnatten for 850.000 kroner før de har fått godkjent søknaden om å bygge en Via Ferrata der?

1. desember 2020 sendte Sigdal Aktiv inn en søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Før søknaden er godkjent, og ulike interesser er blitt hørt, er arbeidet med ny Via Ferrata nesten ferdig, med planlagt åpning 15. juni 2021.

Forum for natur og friluftsliv Buskerud takker Sigdal kommune for muligheten til å uttale seg i saken.

7. oktober 2020 sendte Sigdal Aktiv inn en søknad til Sigdal kommune om å bygge en såkalt Via Ferrata, en jernvei med bolter, stiger og tau, på det kjente fjellet Andersnatten i Sigdal.

Søknaden fra Sigdal Aktiv var så mangelfull at Sigdal kommune ikke kunne behandle den. I den offisielle søknaden var det kun opplyst om at det skal anlegges en Via Ferrata på en strekning avtignet på et situasjonskart, uten videre detaljer over tiltakets omfang.

Sigdal kommune sendte avslag på søknaden til Sigdal Aktiv 13. oktober 2020, der de ba om en ny søknad med mer informasjon. På bakgrunn av dette, sendte Sigdal Aktiv inn en ny søknad til kommunen 26. november 2020.

Fjellsikringen ble allikevel gjennomført og ferdigstilt i oktober 2020, altså før byggesøknaden ble sendt inn og før kommunen og berørte parter har fått mulighet til å uttale seg om saken.

Hvordan er det mulig?

Via ferrata på Andersnatten

Den planlagte klatreruten Via Ferrata på Andersnatten skaper stort engasjement.

Grunneierne i området er positive til utbyggingen. De uttaler at de tror det er plass til begge deler, både klatrere og Via Ferrata.

Flere natur- og friluftslivsorganisasjoner mener derimot at en Via Ferrata på Andersnatten er et naturinngrep, og vil ødelegge et av våre flotteste og mest ikoniske fjell. I tillegg er alle de store fjellsportorganisasjonene også helt klare på at en Via Ferrata på Andersnatten, forringer mulighetene til tradisjonell klatring på Andersnatten. Andersnatten er både historisk og i dag en av de viktigste veggene på Østlandet for klatring på større vegger.

Ifølge Sigdal Aktiv ble sikringen av fjellet utført og ferdigstilt i oktober 2020, altså før byggesøknaden ble sendt inn, og før den har blitt godkjent. Det er ikke sånn at private aktører bare kan rense natur og fjell uten en offentlig godkjenning fra kommunen. Tilrettelegging i naturen over en lengre strekning med bolter, bøyer, stiger, og bruer er tiltak utendørs som krever søknad og tillatelse etter Plan- og bygningsloven.

Vi i FNF synes det er påfallende at en stor aktør som Sigdal Aktiv ikke leverte en mer utfyllende søknad i første omgang. Sigdal Aktiv jobber med flere aktiviteter i området, og bør være godt oppdatert på den gjeldende plan- og bygningsloven.

Sigdal kommune

Sigdal kommune er en av landets største hyttekommuner. Kommunen har en unik plassering med sin nærhet til både høyfjellet Norefjell og til Trillemarka Naturreservat, og kort avstand til de største byene på Østlandet. Kommunen har imidlertid få arbeidsplasser tilknyttet turisme og reiseliv, og satser nå på å bli en attraktiv reiselivskommune for å øke antall besøkende og tilflyttere til kommunen.

Med stor satsing på utvikling av både hytter og friluftaktiviteter, i en verden der naturen bygges ned i høyt tempo, er det svært viktig med gode spilleregler. I en liten kommune som Sigdal, der ofte grunneiere, private aktører, kommuneansatte og politikere er både naboer, venner og familie, er det enda viktigere å spille med åpne kort.

Dispensasjon fra plan

Det står ingenting om Via Ferrata på Andersnatten i kommuneplanen for Sigdal kommune, vedtatt av kommunestyret i Sigdal 22.mars 2018. Andersnatten er heller ikke nevnt under arealer avsatt til fritidsbebyggelse.

Sigdal Aktiv søkte om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel 23. november 2020 (Ref. søknad MER Mari Enger Rådgivning). I søknaden om dispensasjon skriver de at alle grunneierne i området er positive til en Via Ferrata på Andersnatten.

I søknaden søkes det om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, og tillatelse til å sette i gang fjellsikring, fjellrenskning og bygg av trapp, plankesti, gapahuk, plattning og andre installasjoner.

Det står ingenting i søknaden av 23. november om at fjellsikringen ble ferdigstilt allerede i oktober, noe som er bekreftet fra lokalavisa Bygdeposten og på Sigdal Aktiv sin egen hjemmeside.

Fylkesmannens avgjørelse

Dersom det kun er lokale interesser som blir berørt, kan kommunen avgjøre dispensasjonssaken selv. Dersom regionale og nasjonale interesser berøres, skal dispensasjonssaken behandles av Fylkesmannen.

Saker som berører miljøverninteresser, reindriftsinteresser, landbruksinteresser, samfunnssikkerhet, barn og unge og helse og omsorg skal oversendes Fylkesmannen. Dersom kommunen er usikker på om saken skal oversendes, bør kommunen ta kontakt med Fylkesmannen for veiledning. Hvis en sak som skulle vært oversendt til uttalelse ikke er blitt oversendt, kan vedtak om dispensasjon bli kjent ugyldig.

Vi mener at dette tilfellet er en sak med tydelige regionale og nasjonale miljøverninteresser, som bør behandles av Fylkesmannen.

Avslag Formannskapet

Sigdal Aktiv har i forbindelse med byggesøknaden, søkt Sigdal kommune om tilskudd fra Sigdal kommunes fond for turist- og friluftsmål på 880.000 kroner.

3. desember 2020 avslo Formannskapet i Sigdal enstemmig denne søknaden om tilskudd til etablering av Via Ferrata i Andersnatten. Begrunnelsen var at Sigdal Aktiv sin virksomhet ikke falt inn under formålet for Fond for turist- og friluftsmål fordi selskapet er av privatøkonomisk karakter.

Dette må ha kommet svært uventet på Sigdal Aktiv, som ifølge våre kilder, hadde regnet med å dekke en fjerdedel av investeringene med disse midlene. Det er også verdt å merke seg at søknaden om tilskudd fra kommunen tilsvarer det beløpet fjellsikringen som er ferdigstilt allerede har kostet.

Det er også verdt å merke seg at under møtet i Formannskapet var det tre representanter som bemerket at formålet for fondet burde utvides, slik at tiltak fra Sigdal Aktiv kunne tilgodeses. Anføreren foreslo å utsette behandlingen av søknadene for 2020 til formålet var endret.

På forespørsel fra ordføreren svarte rådmannen at årets søkere hadde krav på at behandlingen fulgte årets gjeldende vedtekter. Søkere til allmenntilgode formål (eksempelvis løypekjøring) ville i tilfelle fått utsatt, og kanskje fått redusert sine tilgodesatte beløp.

Press på kommunen

Ifølge lokalavisa Bygdeposten er Sigdal Aktiv godt i rute for å åpne Via Ferrata i Sigdal. Det skal etter planen skje 15. juni neste år. Ruten opp er klarlagt, og det samme er stiene opp og ned.

Alt det arbeidet som foregår i fjellet før søknaden er godkjent, og en generell markedsføring, gir et ekstra press på kommunen til å måtte godkjenne en Via Ferrata. Dette er en kjent problemstilling for små kommuner, som må stå imot det økonomiske presset fra private utbyggere som gjerne er deres egne naboer, venner og familie.

Det er Sigdal kommune som er ansvarlig for at Plan- og bygningsloven følges i kommunen. Jf. Plan- og Bygningsloven § 10-1 har kommunen en generell plikt til å følge opp ulovlige forhold. Det er imidlertid uklart hva som menes med at kommunen må følge opp ulovlige forhold, og hvor langt de må gå for å følge opp med tvangsmulkt, rettingspålegg etc.

I samtale med Kjell Ove Hovde, teknisk sjef i Sigdal kommune 30. november er det opp til grunneiere og utbyggere å vurdere hva som er søknadspliktige tiltak, ref. rensing av fjellet til 850.000,- kroner.

Ifølge Hovde vil kommunen vurdere rensingen av fjellet samtidig som de behandler den nye søknaden fra Sigdal Aktiv om å bygge en Via Ferrata på Andersnatten.

Det er et kjent problem at kommuner unnlater å følge opp et kjent ulovlig forhold, siden lovgivningen ikke sier noe om hvordan de eventuelt må reagere. Alternativet i slike tilfeller, særlig i små kommuner der relasjonene mellom kommunen, utbygger, naboer og andre, er at en overordnet plan- og beslutningsmyndighet, som for eksempel Fylkesmannen følger opp saken.

FNF mener at dette er en sak som Fylkesmannen må følge opp i stedet for kommunen.

Medvirkningsprosessen

Forum for natur og friluftsliv Buskerud har bedt Sigdal kommune om å sette oss på varslingsliste for saker som angår utbygging av Via Ferrata på Andersnatten. Kommunen har svart med at de ikke har kapasitet til dette, og viser til Offentlighetsloven at de heller ikke er pliktig til det.

Vi i FNF er dermed henvist til kommunens postlister som legges ut offentlig på nettsiden til kommunen. Problemet med dette er at postlistene ikke alltid er like lett å orientere seg i, og gjør det komplisert å følge saken. Det krever at vi selv holder oss oppdatert på når eventuelle høringsfrister legges ut.

I november fikk FNF, samt Norsk Tindeklubb og Kolsås klatreklubb avslag på våre henvendelser om å være offisiell høringspart i saken.

Vi i FNF synes at dette har vært en unødvendig komplisering av saksgangen. Andersnatten er et nasjonalt fjell som mange nordmenn har et forhold til. Alle som har, eller føler en tilknytning til fjellet, bør kunne få komme med innspill til saken. Andersnatten har en lang historie med både klatring og turgåere i fjellet, og disse interessene bør i høyeste grad bli hørt. En uttalelse fra de store natur- og friluftslivsorganisasjonene bør også veie tungt.

Både FNF og flere av våre tilsluttede organisasjoner, og andre natur- og friluftslivsorganisasjoner har sendt flere henvendelser til kommunen om å få kunne være offisiell høringspart.

1. desember svarte Sigdal kommune offisielt på henvendelsene våre, der de har snudd, og allikevel valgt å gjøre oss til høringsparter i saken. Kommunen skriver at de ikke er pliktig til dette, men velger å gjøre det på grunn av de mange ulike interessene i saken, og plikten til å påse at saken er så godt opplyst som mulig. Denne avgjørelsen takker vi Sigdal kommune for.

Vi ønsker følgende:

Forum for natur og friluftsliv takker Sigdal kommune for at vi kan komme med en uttalelse til saken.

FNF er opptatt av den formelle saksgangen i byggeprosessen, og ønsker å få svar på hvordan Sigdal Aktiv, som et privateid selskap, kan rense et nasjonalt fjell uten en formell godkjenning fra kommunen? Vi ønsker et klart svar på hvordan dette var mulig i utgangspunktet, og hvilke konsekvenser dette vil få for Sigdal Aktiv.

Vi mener at fjellsikringen i forkant av byggesøknaden er ulovlig, og må følges opp av kommunen. En klargjøring av fjellet for utbygging til 850.000 kroner setter også press på kommunen til å godkjenne utbyggingen. Vi ønsker at Fylkesmannen tar stilling til eventuelt tvangsmulkt.

Sigdal Aktiv har søkt om dispensasjon fra plan. Vi mener at søknad om dispensasjon fra plan i dette tilfellet bør behandles av Fylkesmannen.

Sigdal kommune ønsker å være en attraktiv reiselivskommune. Når kommunen ønsker å satse på turistattraksjoner, må kommunen være nøye på at byggesaksgangen og prosessen gjennomføres riktig. Vi ønsker at kommunen gjør det lettere for høringsparter å medvirke i fremtidige prosesser.

Vi håper også at dere lykkes med å følge kommuneplanen, uten å gi dispensasjon fra denne. Det er alle dispensasjonene fra planer som til sammen fører til bit-for-bit nedbygging av natur.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud